

Sygn. akt II Ka 559/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Jaszczuk
Protokolant:	st. sekr. sąd. Anna Sieczkiewicz

przy udziale prokuratora Agnieszki Gańko

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2019 r.

sprawy **P. K.**

oskarżonego z art. 244 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim

z dnia 8 kwietnia 2019 r. sygn. akt II K 753/18

wyrok utrzymuje w mocy z tą tylko zmianą, że z sygnatury akt Sądu Okręgowego w Siedlcach wskazanej w przypisanym czynie eliminuje literę „A”; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. B. K. w W. 516,60 zł (w tym 96,60 zł podatku VAT) tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego wykonywaną w postępowaniu odwoławczym; zasądza od oskarżonego P. K. na rzecz Skarbu Państwa 120 zł tytułem opłaty za II instancję i 20 zł tytułem wydatków postępowania odwoławczego, zaś w pozostałej części zwalnia oskarżonego od ponoszenia wydatków stwierdzając, że ponosi je Skarb Państwa.

Sygn. akt II Ka 559/19

UZASADNIENIE

P. K. został oskarżony o to, że:

w okresie od dnia 1 maja 2018 roku do dnia 22 czerwca 2018 roku w miejscowości M., pow. (...), woj. (...) nie stosował się do wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach sygn. akt II Ka 871/17 z dnia 5 kwietnia 2018 roku, nie opuścił lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną A. K. i Ł. K., ponadto nie stosował się do zakazu zbliżania się do wymienionych na odległość mniejszą niż sto metrów,

tj. o czyn 244 kk.

Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2019 roku, w sprawie o sygnaturze akt II K 753/18:

I. oskarżonego P. K. uznał za winnego tego, że w okresie od dnia 9 kwietnia 2018 roku do dnia 21 czerwca 2018 roku w miejscowości M., pow. (...), woj. (...) nie stosował się do nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonymi A. K. i Ł. K. połączonego z zakazem zbliżania się do tych pokrzywdzonych, orzeczonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 5 kwietnia 2018 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II AKa 871/17 tj. popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 244 kk i za czyn ten na podstawie art. 244 kk wymierzył mu karę 6 (sześć) miesięcy pozbawienia wolności,

II. zwolnił oskarżonego od opłaty, pozostałymi kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa,

III. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. K. Kancelaria Adwokacka w H. kwotę 619,92 (sześćset dziewiętnaście 92/100) złotych, w tym 115,92 (sto piętnaście 92/100) złotych podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu P. K. przez tegoż adwokata.

IV. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa tytułem opłaty kwotę 480 (czteryście osiemdziesiąt) złotych oraz tytułem zwrotu wydatków postępowania kwotę 453,66 (czteryście pięćdziesiąt trzy i 66/100).

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, który zaskarżył go w całości na korzyść P. K.. Apelujący zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. błąd w ustaleniach faktycznych sprawy poprzez ustalenie, że oskarżony w okresie od dnia 9 kwietnia 2018 roku do dnia 21 czerwca 2018 roku nie stosował się do nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z Ł. K., orzeczonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 5 października 2018 roku, sygn. akt II AKa 871/17,

podczas gdy, w okresie od dnia 9 kwietnia 2018 roku do dnia 21 kwietnia 2018 roku Ł. K. przebywał na stałe za granicą i nie zamieszkiwał tym samym w M., a w związku z tym oskarżony nie zajmował razem z Ł. K. wspólnego lokalu, który miałby opuścić,

II. błąd w ustaleniach faktycznych sprawy poprzez ustalenie, że oskarżony w okresie od dnia 9 kwietnia 2018 roku do dnia 21 czerwca 2018 roku nie stosował się do zakazu zbliżania się do Ł. K. na odległość mniejszą niż 100 metrów, orzeczonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 5 października 2018 roku, sygn. akt II AKa 871/17,

podczas gdy, w okresie od dnia 9 kwietnia 2018 roku do dnia 21 kwietnia 2018 roku Ł. K. przebywał na stałe za granicą i nie zamieszkiwał tym samym w M., a w związku z tym oskarżony nie miał możliwości zbliżenia się do Ł. K. na odległość mniejszą niż 100 metrów,

III. błąd w ustaleniach faktycznych sprawy poprzez ustalenie, że oskarżony w okresie od dnia 9 kwietnia 2018 roku do dnia 21 czerwca 2018 roku nie stosował się do nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z A. K., orzeczonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 5 października 2018 roku, sygn. akt II AKa 871/17,

podczas gdy, oskarżony oraz jego żona A. K. we wskazanym okresie zajmowali dwa oddzielne, niepołączone ze sobą lokale z osobnymi wejściami, które znajdują się w jednym budynku wolnostojącym na nieruchomości gospodarstwa należącego do oskarżonego,

IV. błąd w ustaleniach faktycznych sprawy poprzez ustalenie, że oskarżony w okresie od dnia 9 kwietnia 2018 roku do dnia 21 czerwca 2018 roku nie stosował się do zakazu zbliżania się do A. K. na odległość mniejszą niż 100 metrów, orzeczonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 5 października 2018 roku, sygn. akt II AKa 871/17,

podczas gdy, oskarżony zaprzeczył aby we wskazanym okresie kiedykolwiek zbliżył się do A. K. na odległość mniejszą niż 100 metrów, w materiale dowodowym postępowania brak jest jakiegokolwiek dowodu na to, że w okresie objętym zarzutem oskarżony kiedykolwiek zbliżył się do A. K. na wskazaną odległość;

co w konsekwencji doprowadziło do błędnego zastosowania art. 244 kk i przyjęcie, że oskarżony nie stosował się do zakazu orzeczonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 5 października 2018 roku, sygn. akt II AKa 871/17,

ewentualnie w przypadku stwierdzenia przez Sąd drugiej instancji prawidłowości ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd pierwszej instancji:

V. rażąco niewspółmierność kary co do popełnionych przez oskarżonego czynów.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie P. K. od zarzucanego mu czynu bądź ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W toku rozprawy odwoławczej, po udzieleniu głosu stronom, obrońca oskarżonego poparł wniesioną przez siebie apelację wraz z wnioskami w niej zawartymi, wnosząc nadto o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej sprawowanej z urzędu. Prokurator wniósł o nieuwzględnienie apelacji i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego i przytoczona na jej poparcie argumentacja, w konfrontacji z całokształtem zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, okazała się niezasadna. Bezzasadność przedmiotowej apelacji wynika przede wszystkim z faktu, iż kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia nie potwierdziła, by postępowanie w niniejszej sprawie obarczone było uchybieniami wskazanymi przez skarżącego.

Na wstępie zasadniczej części rozważań, w celu wyjaśnienia, winno się wskazać, iż zgodnie z treścią art. 438 § 3 kpk orzeczenie ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia, przy czym na względzie mieć należy, iż w przywołanym przepisie chodzi nie o jakikolwiek błąd w ustaleniach faktycznych, ale tylko o taki, który dotyczy ustaleń „przyjętych za podstawę orzeczenia”. Uchybienie to odnosi się więc tylko do tych ustaleń faktycznych, na podstawie których Sąd wydaje orzeczenie. W wypadku wyroku dotyczą one kwestii odpowiedzialności oskarżonego za zarzucane przestępstwo. Błąd w ustaleniach faktycznych co do sprawstwa ma miejsce wówczas, gdy na podstawie prawidłowo przeprowadzonych i prawidłowo ocenionych dowodów Sąd błędnie ustalił fakty. Wówczas ten błąd ma wpływ na treść orzeczenia, zaś ustalenia faktyczne są czynione pod kątem znamion strony przedmiotowej i podmiotowej przestępstwa. Ponadto, błąd w ustaleniach faktycznych musi mieć wpływ na treść orzeczenia – podobnie jak w przypadku obrazy przepisów postępowania chodzi o ustalenie hipotetycznego związku pomiędzy tym uchybieniem a treścią orzeczenia.

Na tym etapie rozważań stosownym będzie przypomnienie, iż na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 5 kwietnia 2018 roku wydanego w sprawie o sygnaturze akt II Ka 871/17, zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim z dnia 10 października 2017 roku w sprawie o sygnaturze akt II K 1275/16, w związku ze skazaniem za czyn z art. 207 § 1 kk w zw. z a art. 64 § 1 kk orzeczono wobec P. K. środki karne w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonymi A. K. i Ł. K. na okres 5 lat, zakazując jednocześnie oskarżonemu zbliżania się w tym czasie do wyżej wymienionych na odległość nie mniejszą niż 100 metrów i zezwalając równolegle na możliwość kontaktu z nimi wyłącznie listownie lub telefonicznie. Przywołany wyrok uprawomocnił się 5 kwietnia 2018 roku, zaś jego odpis został doręczony oskarżonemu w dniu następnym.

W niniejszym postępowaniu oskarżonemu został przypisany czyn z art. 244 kk, który penalizuje zachowania polegające na niepodporządkowaniu się orzeczeniom wydanym przez Sąd. Przedmiotem ochrony występku spenalizowanego we wskazanym przepisie jest prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości. Przypisanie odpowiedzialności karnej na podstawie art. 244 wymaga stwierdzenia, że naruszono opisany w tym przepisie obowiązek lub nakaz, co jest możliwe tylko w takim zakresie, w jakim taki obowiązek lub nakaz został orzeczony na podstawie obowiązującego prawa, a także stwierdzenia, że naruszenie takiego konkretnego obowiązku lub zakazu miało miejsce w okresie jego obowiązywania, a więc już po uprawomocnieniu się orzeczenia, w którym zawarto taki obowiązek lub nakaz.

Pomimo, iż na różnych etapach postępowania oskarżony odmiennie odnosił się do swojego sprawstwa, to zarówno w toku postępowania przygotowawczego, jak i przed Sądem pierwszej instancji, przyznał, iż w czasookresie objętym wyrokiem Sądu Okręgowego mieszkał w domu wraz z pokrzywdzoną A. K., co tłumaczył brakiem innego miejsca, w którym mógłby ewentualnie zamieszkać. Relację tę poparł nadto wiarygodny świadek w osobie D. W.. Jak słusznie zauważył Sąd pierwszej instancji w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia, dla sprawstwa czynu określonego w art. 244 kk nie mają znaczenia okoliczności, wskazane przez oskarżonego w jego wyjaśnieniach - a następnie przytoczone przez apelującego w wywiedzionym środku odwoławczym - wobec powyższego szeroko rozbudowany zarzut błędu w ustaleniach faktycznych uznać należy za oczywiście bezzasadny. Jak nadmieniono na wstępie, ewentualny zarzut błędu w ustaleniach faktycznych jest zasadny wyłącznie wówczas, gdy ów błąd dotyczy ustaleń, przyjętych za podstawę orzeczenia. Poza sporem w niniejszej sprawie pozostaje natomiast okoliczność, iż oskarżony nie opuścił lokalu zamieszkiwanego wspólnie z pokrzywdzonymi, i jest ona wystarczająca, by przypisać P. K. sprawstwo zarzucanego mu w przedmiotowym postępowaniu czynu z art. 244 kk. Jasno dopowiedzieć należy, iż okoliczności, takie jak pobyt Ł. K. za granicą w czasookresie objętym wyrokiem Sądu Okręgowego, czy zajmowanie przez oskarżonego wyłącznie jednej kondygnacji będącego jego własnością domu, czy nawet obojętny stosunek pokrzywdzonej do niezastosowania się przez oskarżonego do nałożonych środków karnych – które de facto wbrew twierdzeniom apelującego Sąd pierwszej instancji dostrzegł i prawidłowo ustalił, czemu wyraz dał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku – pozostają bez znaczenia dla zapadłego orzeczenia, gdyż nie mają wpływu na wyczerpanie przez oskarżonego znamion czynu, spenalizowanego w art. 244 kk.

Zamykając tę materię, dodać nadto wypada, iż słusznie Sąd Rejonowy pokreślił w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia, że stosownie do treści art. 41 § 3a kk nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonymi został połączony z orzeczonym na ten sam okres zakazem zbliżania się do pokrzywdzonych, co przemawia za tym, aby wskazane środki karne traktować łącznie. Nie jest zatem zasadne – jak tego domagał się obrońca oskarżonego najpierw przed Sądem pierwszej instancji, a następnie we wniesionym środku odwoławczym - rozpatrywanie ich osobno jako czterech niezależnych względem siebie czynów.

W nawiązaniu do zarzutu podniesionego alternatywnie przez skarżącego, nadmienić należy, iż orzeczona zaskarżonym wyrokiem kara 6 miesięcy pozbawienia wolności w żadnym razie nie nosi cech rażącej surowości, a tylko tego rodzaju surowość mogłaby powodować, w myśl art. 438 pkt 4 kpk, wydanie orzeczenia reformatoryjnego. Przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona tylko wówczas, jeżeli z punktu widzenia nie tylko sprawcy, ale i ogółu społeczeństwa, orzeczona kara jawi się jako niesprawiedliwa, zbyt drastyczna, a co za tym idzie przynosząca nadmierną dolegliwość. Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby - również w potocznym znaczeniu tego słowa - "rażąco" niewspółmierną, czyli niewspółmierną w stopniu niedającym się wręcz zaakceptować. Pojęcie rażącej niewspółmierności oznacza zatem znaczną dysproporcję między karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą, zasłużoną, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw sądowego wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo.

Tymczasem takiej sytuacji w przedmiotowej sprawie nie sposób było się dopatrzeć. W ocenie Sądu Okręgowego, kryterium tego nie spełniła kara 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona względem P. K..

W myśl regulacji zawartych w art. 53 kk Sąd wymierzając karę, winien baczyć, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy sprawcy, uwzględnić stopień społecznej szkodliwości przypisanych mu czynów, a także mieć na uwadze cele zapobiegawcze i wychowawcze, które winna sprawować kara, jak również potrzeby wynikające z dyrektywy prewencji ogólnej. Nadto, Sąd wymierzając karę powinien zwrócić uwagę na rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa oraz właściwości i warunki osobiste sprawcy.

W tym miejscu przypomnieć należy, iż przestępstwo z art. 244 kk zagrożone jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. W ocenie Sądu Odwoławczego, ferując zaskarżony wyrok Sąd Rejonowy uwzględnił wszystkie okoliczności, płynące z treści art. 53 kk, nie pominął także żadnych z okoliczności mogących wpłynąć na korzyść oskarżonego bądź ewentualnie obciążyć go, przy czym właściwie zważył stopień winy oskarżonego oraz stopień

społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu przeciwko wymiarowi sprawiedliwości. Zdaniem Sądu drugiej instancji wymierzenie oskarżonemu kary izolacyjnej będzie odpowiednie dla osiągnięcia prawidłowego oddziaływania w zakresie prewencji specjalnej, związanego z tą sankcją. Warto mieć bowiem na względzie, iż P. K. jest osobą karaną, w tym za przestępstwo podobne, która kilkakrotnie naruszyła już porządek prawny, a orzeczona kara pozbawienia wolności bez warunkowego orzeczenia jej wykonania jest również niezbędna – szczególnie wobec faktu, iż niniejsze postępowanie dotyczy niezastosowania się oskarżonego do środków karnych, mających na celu odseparowanie go od A. K. i Ł. K. - dla zapewnienia pokrzywdzonym bezpieczeństwa osobistego.

Puentując tę tematykę, stwierdzić należy, iż przez wzgląd na stopień winy oskarżonego oraz społeczną szkodliwość przypisanego mu czynu, adekwatną sankcją karną stanowić będzie kara 6 miesięcy pozbawienia wolności. Tak orzeczona sankcja karna stanowi bowiem zważoną kompilację okoliczności łagodzących i obciążających oskarżonego. Jednocześnie kara ta uwzględnia właściwości i warunki osobiste oskarżonego, rodzaj i charakter naruszonego dobra, sposób i okoliczności popełnienia czynu, jak również motywację sprawcy oraz jest odpowiednia do tego, by podziałać na oskarżonego powstrzymująco i uświadomić mu nieuchronność poniesienia odpowiedzialności za kolejne naruszenie porządku prawnego. Jednocześnie jest karą sprawiedliwą, która zachowuje właściwe proporcje pomiędzy funkcją represyjną i wychowawczą, a w szczególności winna przyczynić się do uświadomienia oskarżonemu naganności prezentowanych przez niego zachowań oraz uczynić zadość społecznemu poczuciu sprawiedliwości dowodząc braku bezkarności dla tego typu incydentów, zatem tak orzeczona kara spełni również swoje zadania w zakresie prewencji ogólnej, co do poszanowania prawa i kształtowania pozytywnych postaw.

Wskutek kontroli instancyjnej Sąd Odwoławczy został z urzędu zobligowany do zmiany zaskarżonego orzeczenia, poprzez wyeliminowanie litery „A” z sygnatury akt Sądu Okręgowego w Siedlcach wskazanej w przypisanym oskarżonemu czynie.

Wysokość wynagrodzenia dla obrońcy oskarżonego została ustalona na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 roku, poz. 18).

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze, orzeczono na podstawie art. 634 kpk w zw. z art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 627 kpk w zw. z art. 624 § 1 kpk. Oskarżony nie osiąga stałych dochodów – aktualnie przebywa w zakładzie karnym, dlatego Sąd Okręgowy uznał za zasadne częściowo zwolnić go od ponoszenia wydatków.

Z tych wszystkich względów, stosownie do treści art. 437 w zw. z art. 456 kpk, Sąd Okręgowy orzekł, jak w wyroku.